

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

УВЕДЕНО В ДІЮ:

з 21 лютого 2024 р.

Наказ університету

21 лютого 2024 р. № 119/24

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішення вченої ради університету
21 лютого 2024 р., протокол № 10

Голова вченої ради, ректор

Олег ОМЕЛЬЧУК

**ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників**

**«Гендерна рівність та недискримінація в освітньо-
науковому середовищі»**

РОЗРОБНИКИ:

Черняк О.Ю., кандидатка юридичних наук, професорка, професорка кафедри міжнародного та європейського права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

Шевчук І.В., докторка наук з державного управління, доцентка, радниця з питань гендерної рівності, завідувачка науково-дослідної частини, професорка кафедри публічного управління та адміністрування Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

ПОГОДЖЕНО:

Рішення методичної ради університету
«14» 02 2024 р., протокол № 5

Перша проректорка, голова методичної
Ради університету, кандидатка наук
з державного управління, доцентка
«14» 02 2024 р.

(підпис)

Ірина КОВТУН

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми підвищення кваліфікації. Програма «Гендерна рівність та недискримінація в освітньо-науковому середовищі» розроблена для слухачів курсів підвищення кваліфікації наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників університету з метою поглиблення професійно-комунікативної компетентності у сфері гендерних відносин. Гендерна освіта наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників – один з найважливіших механізмів досягнення гендерної рівності суспільства, запорука створення передумов для самореалізації кожної особистості незалежно від її статі, інструмент впровадження гендерної рівності в закладах вищої освіти.

Зміст програми підвищення кваліфікації розроблено з урахуванням проблем сьогодення.

Мета програми – підвищення кваліфікації наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників для розвитку їх професійних компетентностей (знання про гендерну рівність, про способи забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, посилення освітніх спроможностей щодо протидії насильству за ознакою статі).

Форма підвищення кваліфікації – дистанційна.

Обсяг програми – 60 годин / 2 кредити ЄКТС.

У результаті участі в підвищенні кваліфікації слухачі повинні оволодіти такими знаннями й уміннями:

знати:

- сутність гендерної політики та гендерних проблем на глобальному та локальному рівнях;
- сутність гендерного підходу при формуванні, реалізації, моніторингу та оцінці програм, проєктів та заходів;
- різницю між стратегічними та практичними потребами різних груп жінок та чоловіків і методів та інструментів визначення цих потреб;
- особливості здійснення гендерно чутливої комунікації як невід'ємної складової комплексного гендерного підходу.

уміти:

- враховувати гендерний підхід при плануванні, реалізації, моніторингу та оцінці програм та проєктів;
- здійснювати пошук гендерно чутливих управлінських рішень на підставі результатів вивчення потреб різних груп жінок та чоловіків;
- визначати необхідні методи та інструменти для вивчення потреб різних груп жінок та чоловіків;
- застосовувати гендерний підхід у процесі комунікації з різними групами жінок та чоловіків;
- формувати гендерно орієнтовану корпоративну культуру в навчально-освітньому середовищі.

Викладання та навчання (методи навчання, форми проведення навчальних занять) здійснюється у формі семінару, який містить лекції, тренінгові заняття, практичну роботу, розв'язання ситуативного завдання його аналіз та кероване обговорення.

Навчально-методичне забезпечення програми представлено списком інформаційних ресурсів: базової та додаткової.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації – сертифікат.

Ресурсне забезпечення дистанційного навчання (назва вебплатформи, вебсайту, електронної системи навчання, через які здійснюватиметься таке навчання) – Google Meet, Zoom meeting invitation.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

№ п/п	Тема	Всього навчальних годин / кредитів	
1	Тема 1. Гендерна рівність: основні поняття та виклики	4 год / 0,13 кредити ЄКТС	
2	Тема 2. Механізми запобігання і реагування на випадки дискримінації за ознакою статі.	4 год / 0,13 кредити ЄКТС	
3	Тема 3. Гендерні стереотипи та професійний розвиток	6 год / 0,2 кредити ЄКТС	
4	Тема 4. Методи психологічної роботи з наслідками насильства	16 год / 0,54 кредити ЄКТС	
5.	Самостійна робота	30 год / 1 кредит ЄКТС	30 год // 1 кредит ЄКТС
6.	Всього : годин / кредити ЄКТС		

III. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

№ теми	№ заняття	Види занять	Кількість годин	Найменування теми
1.	1	лекція	2	Гендерна рівність: основні поняття та виклики
2.	2	лекція	2	Особливості реалізації комплексного гендерного підходу у закладах вищої освіти
3.	3-4	лекція	4	Механізми запобігання і реагування на випадки дискримінації за ознакою статі.
4.	5-6	лекція	4	Види гендерних стереотипів, їх прояви у мові, медіа, рекламі, соціальних мережах.

5.	7	лекція	2	Вплив гендерних стереотипів на спілкування та поведінку людини. Психологічні та соціальні функції гендерних стереотипів та їх вплив на розвиток особистості
6.	8-10	лекція	6	Поняття гендерно зумовленого насильства. Фізичне, сексуальне, економічне, психологічне насильство. Сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом.
7.	11	лекція	2	Булінг і мобінг: поняття, причини, відповідальність.
8.	12-15	лекція	8	Методи психологічної роботи з наслідками насильства, в тому числі в умовах воєнного стану. Панічні атаки. Ознаки та методи боротьби з панічними атаками.

IV. Список рекомендованої літератури:

Основні джерела

1. Гендерна рівність та права жінок. Практично-методичний посібник викладача. К., 2020. URL : <https://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/Curriculum-Gender-Equality-Final.pdf>

2. Екінет, Динамічна інтерпретація: практичне застосування європейського антидискримінаційного права. URL : <https://equineteurope.org>

3. Запобігання та реагування на насильство за гендерною ознакою: національна правова база та міжнародні стандарти/UNFPA, А. Б. Блага, О. О. Кочемировська, О. А. Мартиненко. Київ: 2022 63 с. URL : https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa_gbv_2022_fin.pdf

4. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами та пояснювальна доповідь. Стамбул, Туреччина, 2011. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462546>

5. Мельник Т., Кобелянська Л. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень: словник-довідник. К.: Логос, 2020 URL : http://labs.journ.univ.kiev.ua/hrj/wp-content/uploads/2020/05/ГЕНДЕР-У-ТЕРМІНАХ-І-ПРАКТИЦІ-ПЕРЕТВОРЕНЬ_словник_довідник.pdf

6. Посібник з європейського антидискримінаційного права. URL : https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/handbook_non_discr_iaw_ukr

7. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 року № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>

8. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06 вересня 2012 року № 5207-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>

9. Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року та затвердження операційного плану заходів на 2022-2024 роки з її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2022 р. № 1163-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2022-%D1%80#Text>

10. Уварова О.О. Права жінок та гендерна рівність. Навчальний посібник. К., : Видавництво «ФОП Голембовська О.О.». URL : https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_9_copy.pdf

Додаткова

1. Гендерна дискримінація: ідентифікація та механізм надання правової допомоги: методичні рекомендації, розроблені Асоціацією жінок-юристок України «ЮрФем», 2019. 92 с. URL : https://jurfem.com.ua/wp-content/uploads/2019/06/методичні-рекомендації_ЮрФем.pdf

2. Гендерний посібник: Практичні рекомендації щодо інтегрування комплексного підходу у роботу ЦНАП. URL : <https://hromady.org/wp-content/uploads/2021/03/Гендерний-посібник-ЦНАП.pdf>

3. Герц А.А. Права людини, сексуальна орієнтація та гендерна рівність : навчальний посібник. Київ, 2018. 326 с. URL : <https://www.lvduvs.edu.ua/uk/karta-dokumentiv/category/2-gender-policy.html?download=27:prava-liudyny-seksualna-orientatsiia-ta-henderna-rivnist-navchalnyi-posibnyk>

4. Заєць С., Мартиновський Р. Практичний посібник з аргументації у справах щодо дискримінації. URL : <https://rm.coe.int/16803034ea>

5. Майдак М. Невидима дискримінація в освіті. Гендер в деталях. 2019. URL: https://genderindetail.org.ua/season-topic/feminist_utopia/nevidima-diskriminatsiya-v-osviti1341268.html

6. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація: посібник для експертів і експерток аналітичних центрів. Київ, 2014. URL : https://www.naiiu.kiev.ua/files/zakon_ukr/gender/Martsenyuk_Gender_and_non_discrimination_.pdf

7. Онлайн курс Тамари Марценюк «Жінки і чоловіки: гендер для всіх»: URL : https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/101/2015_T2/about

8. Онлайн курс «Держава без бар'єрів» URL : <https://osvita.diia.gov.ua/courses/barrier-free-government>

9. Онлайн курс «Гендерна рівність та права людини в роботі ЦНАПу» URL: <https://center.diia.gov.ua/education/course/genderna-rivnist-ta-prava-ludini-v-roboti-cnapu>

10. Практичний посібник з проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів. URL: https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/2_viddilul/gender/02%20Методична%20література/05%20Практичний%20посібник%20з%20проведення%20гендерно-правової%20експертизи%20актів%20законодавства%20та%20проектів%20нормативно-правових%20актів.pdf

11. Романова Н. В. Еволюція доктринальних джерел з питань гендерної рівності. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020.

№ 1. С. 73-80. URL : <https://lawjournal.com.ua/uk/journals/tom-10-1-2020/yevelyutsiya-doktrinalnikh-dzherel-z-pitan-gendernoyi-rivnosti>

12. Стандарт рівності: Посібник пресової практики з гендерної перспективи / Ю. Гончар, Т. Кузнєцова, О. Погорелов, С. Штурхецький. За ред. С. В. Штурхецького. Рівне : Видавець О. Зень, 2015. 200 с. URL : <https://www.aup.com.ua/upd/sr.pdf>

13. Фулей Т. І. Гендерна рівність при здійсненні правосуддя. Вид. 2-ге, випр. К. : ВАІТЕ, 2016. 180 с. URL : <https://www.nsj.gov.ua/files/1486454518GendRivnist-p.pdf>

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://ombudsman.gov.ua/uk/zapobigannya-ta-protidiya-diskriminaciyi>
2. <https://nssu.gov.ua/genderna-rivnist>
3. <https://www.npu.gov.ua/gromadyanam/chasti-zapiti/protidiya-domashnomu-nasilstvu>
4. <https://gp.gov.ua/ua/posts/protidiya-domashnomu-nasilstvu>
5. <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/seksualne-nasilstvo-pov-yazane-z-konfliktom>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=DEglbKnnrGk>
7. <https://www.youtube.com/@palaye>
8. https://www.youtube.com/@ne_smishno
9. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_en
10. <https://charter-equality.eu/the-charter/the-eu-and-gender-equality.html>
11. <https://eige.europa.eu>